

ท้องถิ่นปริทรรศน์ ถ่ายโอนสถานีนอนามัย หลีกเลี้ยงไม่ได้แล้ว

สมพันธ์ เตชะอธิก

การกระจายอำนาจ โดยการถ่ายโอนสถานีนอนามัยไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการเปลี่ยนแปลงที่หลีกเลี่ยงไม่ได้แล้ว แม้ว่าจะมีความคิดเห็นเป็น 2 แนวทางอยู่ในปัจจุบันคือฝ่ายเห็นด้วย เพราะภารกิจด้านสุขภาพพื้นฐาน ควรอยู่ในการบริหารจัดการของท้องถิ่น และเป็นการลดภาระงานด้านสุขภาพของส่วนกลาง กับฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย เพราะสถานีนอนามัยอยู่ในความดูแลของกระทรวงสาธารณสุขมานานงบประมาณ กำลังคน สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ที่บุกเบิกสร้างมาด้วยตนเอง ต้องยกไปให้คนอื่นที่สำคัญไม่รู้วาท้องถิ่นจะทำได้ดีกว่าหรือไม่?

เมื่อวันที่ 30 พ.ย. 2550 ที่กระทรวงสาธารณสุขได้มีพิธีลงนามการส่งมอบสถานีนอนามัยให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีมติคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดให้มีการถ่ายโอนสถานีนอนามัยให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลการบริหารจัดการดีเด่น และเข้าร่วมโครงการหลักประกันสุขภาพ ซึ่งมีทั้งหมด 30 แห่ง ใน 23 จังหวัด โดยบุคลากรต้องมีความสมัครใจถ่ายโอนด้วย

ผู้เขียนได้รับมอบหมายจาก สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) กระทรวงสาธารณสุข ให้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าทีมวิจัยศึกษา ติดตาม และถอดบทเรียนจากการถ่ายโอน สอ.ไป อบต. และเทศบาล โดยศึกษาการจัดตั้งกลไก และการดำเนินงานถ่ายโอนที่เกิดขึ้นจริงเปรียบเทียบกับหลักการ หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขสำคัญที่มีการกำหนดไว้ ศึกษาความเปลี่ยนแปลงอื่นๆ และผลกระทบที่เกิดจากการถ่ายโอน เพื่อนำไปจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย กลไกโครงสร้างเงื่อนไข และองค์ประกอบที่เหมาะสมกับการ

ถ่ายโอน

การถ่ายโอนสถานีนอนามัยให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปตาม พรบ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้รัฐกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่รู้จักการพึ่งพาตนเองและมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การเงิน การคลัง ตลอดจนบุคลากรทางด้านสาธารณสุข ในการทำวิจัยมีกรอบแนวคิด ตั้งแต่ นโยบายของส่วนกลาง กฎหมายหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง งาน เงิน คน สถานที่ ตลอดจนการมีส่วนร่วมโดยกระบวนการถ่ายโอนต้องสร้างให้เกิดความน่าสนใจเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของคนในพื้นที่ให้ได้มีส่วนร่วมคิดตัดสินใจ วางแผน และร่วมกันปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้

ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่างๆ ในอนาคต เช่น บุคลากรทางด้านสาธารณสุขและประชาชนมีความพึงพอใจหรือไม่? ระบบบริการ

สุขภาพดีขึ้นหรือไม่? การบริหารจัดการเกิดประสิทธิภาพในการจัดการงาน เงิน คน วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล คือ คุณธรรม นิติธรรม ความรับผิดชอบ ตรวจสอบได้ โปร่งใส และคุ้มค่าหรือไม่? อย่างไร?

สิ่งเหล่านี้ต้องร่วมกันหาความจริงจากการปฏิบัติ ซึ่งจะได้รับคำตอบในอนาคตอันใกล้นี้ร่วมกันจากพื้นที่

ปัญหาที่ทำทนาย อบต. เทศบาล คือ เมื่อรับการถ่ายโอนสถานีนอนามัยไปแล้วจะสามารถทำให้สุขภาพร่างกาย สุขภาพจิตใจ สุขภาพสังคมและสุขภาพปัญญาของประชาชนในพื้นที่ดีขึ้นหรือไม่?

เพราะเรื่องนี้ไม่ใช่ได้คน ได้เงิน ได้สถานีนอนามัย ได้ยาและเวชภัณฑ์ ไปบริหารจัดการเท่านั้น แต่ได้ชีวิตและสุขภาพของคนนับพันนับหมื่นคนไปช่วยสร้างเสริมสุขภาพ บริการสุขภาพ ดูแลบำบัดฟื้นฟูคุณภาพชีวิตประชาชนให้ดีขึ้นด้วย